

פרשת ויקרא – הקרבת הקורבנות – האם תתכן ?

ישעיהו פרק מד

1 (יג) חרש עֲצִים נָטָה קוֹ וְתֹאֲרָהוּ בְשָׂרָד יַעֲשֶׂהוּ בַמִּקְצָעוֹת וּבַמְחֻגָּה וְתֹאֲרָהוּ וַיַּעֲשֶׂהוּ כְּתִבְנִית אִישׁ כְּתִפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתְּ בֵּית: (יד) לְכָרֶת לוֹ אֲרָזִים וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאֵלֹן וַיֹּאמֶץ לוֹ בַּעֲצֵי יַעַר נָטַע אֲרֹן וְגִשָּׁם יִגְדַל: (טו) וְהָיָה לְאָדָם לְבָעַר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיִּחַם אֶף יִשְׂיֵק וְאָפָה לְחָם אֶף יַפְעַל אֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּ עֲשָׂהוּ פָסָל וַיִּסְגְּד לְמוֹ: (טז) חֲצִיזוֹ שָׂרָף בְּמוֹ אֵשׁ עַל חֲצִיזוֹ בְּשָׂר יֹאכַל יִצְלָה צְלִי וַיִּשְׁבַּע אֶף יָחַם וַיֹּאמֶר הָאֵח חַמּוֹתֵי רְאִיתִי אֹר: (יז) וּשְׂאֲרֵיתוֹ לֹאֵל עֲשֶׂה לְפָסָלוֹ יִסְגְּדוּ יִסְגְּדוּ לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֹּאמֶר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלֵי אֲתָה:

• האם הבשר העולה על שולחנו, יכול להיות שהוא זה שמכפר עלינו? מה הבעיה?

מורה נבוכים, ח"ג, לב

2 "והדרך המפורסמת בעולם כולו, שהסכימו אליה באותם ימים, והפולחן הכללי שגדלנו עמו, לא היה אלא להקריב מיני בעלי-חיים באותם מקדשים שהציבו בהן הצורות, ולהשתחוות להן, ולהקטיר קטורת לפניהן... לא הצריכו חוכמתו יתעלה ועורמת-חסדו, הנראית בבירור בכל מה שברא, שיצווה עלינו לדחות את מיני דרכי פולחן אלה, לעזוב אותם ולבטלם, כי זה היה באותם ימים דבר שאין להעלות על הדעת לקבלו בהתאם לטבע האדם אשר לעולם נוח לו במה שהסכיפו אליו... לכן השאיר יתעלה את מיני העבודות האלה והעבירן מהיותן לנבראים ולדברים דמיוניים שאין להם מהות אמיתית, להיות לשמו יתעלה, וציוונו לעשותם לו יתעלה.

• האם הסבר זה של הרמב"ם, יתכן על פי ספר ויקרא?

כדי להבין את נושא הקורבנות, נתייחס לתחילת דברי הכתוב בויקרא.

ויקרא א', ב'.

3 "...אדם פי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבהמה מן הבהמה וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבָּנְכֶם."

"אדם - למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל" (רש"י).

"בשלמא לפני יאוש - (ויקרא א') אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא, ולא דידיה הוא" (סוכה ל', א').

- האם הגיוני ללמוד על איסור הקרבה מן הגזל, מן האדם הראשון. מה הבעיה בדבר?
- מהיכן לומדים באמת את נושא ההקרבה מן הגזל?
- אז, על איזה "גזל" מדובר אותו זה שנלמד מן האדם הראשון?

על מנת לבחון את היחס שבין האדם לבין החי והצומח, נחזור לספר בראשית

בראשית פרק א

4 (יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֹשֶׂב מִזְרִיעַ זָרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינֵהוּ אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ עַל הָאָרֶץ וַיְהִי כֵן: (יב) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֹשֶׂב מִזְרִיעַ זָרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ לְמִינֵהוּ וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב:

בראשית פרק א

5 (כה) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חֵית הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב:

בראשית פרק ב

6 (ז) וַיִּצְרַח יִקְוֶן אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

- איזה קשר יש בין האדם, החי והצומח והדומם?
- מה משמעות הדבר?

בראשית י"ח,

"ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יקוק אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל בהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יקוק אלהים תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יקוק אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת". (ברא

רש"י: זאת הפעם – מלמד שבא אדם על כל בהמה וחיה ולא נתקררה דעתו בהם עד שבא על חוה (בראשית ב', י"ח –

- מדוע דווקא האדם יודע לקרוא שם לחיות?
- מה הכוונה "שבא על כל בהמה וחיה"? איזה סוג קשר המדובר? איך הדבר מאפשר לאדם הראשון לקרוא שם לכל חי?

משנה מסכת קידושין פרק א, משניות א' – ה'

האשה נקנית בשלש דרכים... עבד עברי נקנה בכסף ובשטר... עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה... בהמה גסה נקנית במסירה והדקה במשיכה... נכסים שיש להם אחריות (קרקעות) נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאינן להם אחריות (מטלטלין) אין נקנין אלא במשיכה.

- איזה סוג קשר יש בין האדם והברואים האחרים, עד שכל מעשי הקניין נמצאים כולם במסכת קידושין?

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב

דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי יהודה בן גרים גביהו. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו: תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - ליטול מהן מכס.

- מה יסוד טענתו של רבי שמעון בר יוחאי? לאיזה סוג קשר מדרדרים הרומאים את העולם?

תלמוד ירושלמי מסכת סנהדרין פרק ז', הלכה ב'.

"בימי רבי שמעון בן יוחי ניטלו דיני ממונות מישראל אמר רבי שמעון בן יוחי בריך רחמנא דלי נא חכים מידון (ברוך ה', שאין אני חכם לדון)"

- מדוע מבטל רבי שמעון בר יוחאי בעקבות השינוי שהוא מזהה בעולם, את דיני הממונות?

האם נוכל להשליך מכך על כל נושא הקורבנות?

מה התנאי ליכולת הקורבנות לכפר

של"ה פרשת ויקרא תורה אור

טו. ועתה בגלות תקנו התפילות נגד התמידין (ברכות כו ב), והם גורמים יחוד שם ידו"ד... אבל בשעה שהיה בית המקדש קיים, לא היה מועיל הזכרת הפרשיות הקרבנות, כי הדיבור אינו מעשה ממש, והוא מחוסר מעשה מאחר שיש כח בידו לעשות. ועוד, דלא הוה עקימת שפתים להיות נחשב למעשה. והענין, כי יש ענין כמו שאמר עקימת שפתים, כי כשהשפתים מדברים בנחת בלי צער אין זה נקרא עקימה, אבל עתה בגלות כשמזכירין פרשיות הקרבנות ובצער גדול, ומצטערין על ההעדר ושאינן בידינו לבא לידי מעשה, אז הדיבור היוצא מפיו יוצא בעקימה, כלומר, ביגון ואנחה, וזהו בעצמו 'אדם כי יקריב'. אבל לעתיד כתיב (תהלים קכו, ב) 'אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה', על כן לא יהיה די בדיבור, רק אז יחפץ זבחי עולה וצדק אז יעלו על מזבחך פרים (עפ"י תהלים נא, כא), ועתה 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע יד, ג).

- האם הקורבנות עתידיים להיבטל?